

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI

- **Po co ustalać poziom potrzeby wsparcia? Dlaczego nie można skorzystać z zapisów orzeczeń, które wydano do tej pory?**

Dotychczasowe orzeczenia są w dużym stopniu wydawane w oparciu o dokumentację medyczną. Poziom potrzeby wsparcia będzie ustalany na podstawie bardziej precyzyjnych kryteriów oceny, związanych z funkcjonowaniem osoby.

- **Czy wszystkie osoby z niepełnosprawnościami będą mogły otrzymać świadczenie wspierające?**

Świadczenie wspierające będą mogły otrzymać osoby z niepełnosprawnościami, które ukończyły 18 rok życia i dodatkowo uzyskały decyzję ustalającą odpowiedni poziom potrzeby wsparcia (od 70 do 100 pkt), wydaną przez wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności.

Decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia będzie mogła otrzymać osoba z niepełnosprawnościami, która legitymuje się odpowiednim orzeczeniem (tj. orzeczeniem o przyznaniu jej stopniu niepełnosprawności, orzeczeniem o niezdolności do pracy i/lub do samodzielnej egzystencji bądź orzeczeniem o inwalidztwie). Nie będzie miał znaczenia moment powstania niepełnosprawności ani rodzaj posiadanego przez te osoby stopnia niepełnosprawności czy grupy inwalidzkiej.

- **Kto może złożyć wniosek o przyznanie prawa do świadczenia wspierającego w przypadku osoby z niepełnosprawnościami całkowicie ubezwłasnowolnionej? Czy może to zrobić opiekun prawny?**

Wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego, oprócz osoby z niepełnosprawnościami, może także złożyć osoba upoważniona do jej reprezentowania – w przypadku osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie będzie to jej opiekun prawny, który będzie również uprawniony do wystąpienia z wnioskiem do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności o wydanie decyzji o poziomie potrzeby wsparcia.

- **Na czym będzie polegać ustalanie poziomu potrzeby wsparcia?**

Ustalanie osobie niepełnosprawnej poziomu potrzeby wsparcia będzie polegało na ocenie przez zespoły niezbędnego zakresu wsparcia osoby niepełnosprawnej w celu zapewnienia, zwiększenia lub utrzymania niezależności osoby niepełnosprawnej, w związku z brakiem lub utratą autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej, wymagane jest wsparcie jednej lub więcej osób albo technologii wspomagających funkcjonowaniu osoby w określonych obszarach życia.

Ocena poziomu potrzeby wsparcia będzie dokonywana przez specjalne zespoły składające się ze specjalistów odpowiednio przygotowanych do jej wykonywania. Ocena będzie dokonywana w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej lub, na jej wniosek, w miejscu

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI

zorganizowanym przez zespół oceniający. Ocena będzie uwzględniała każdy aspekt funkcjonowania osoby niepełnosprawnej, w tym wpływ konieczności stosowania technologii wspierających na jej funkcjonowanie czy sposobu radzenia sobie z jej zachowaniami.

- **Ocena poziomu potrzeby wsparcia ma być dokonywana przez zespoły wojewódzkie. Jak mam na nią dojechać z osobą, która prawie nie opuszcza domu?**

Nowe rozwiązanie zakłada przeprowadzenia oceny, przez zespół ustalający poziom potrzeby wsparcia, w miejscu pobytu zainteresowanej osoby niepełnosprawnej. Na jej wniosek ocena będzie dokonana też w miejscu zaproponowanym przez zespół wojewódzki.

- **Czy ustalanie poziomu potrzeby wsparcia będzie obowiązkowe dla wszystkich?**

Ustalanie osobie niepełnosprawnej poziomu potrzeby wsparcia nie będzie obowiązkowe. Osoby niepełnosprawne będą same decydować czy chcą uzyskać ocenę oraz o sposobie jej wykorzystania.

- **Czy poziom potrzeby wsparcia można ustalać tylko osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności?**

Nie, poziom potrzeby wsparcia będzie ustalany osobom niepełnosprawnym wymagającym wsparcia w samodzielnym funkcjonowaniu. Prawo do złożenia wniosku o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia jest niezależne od stopnia niepełnosprawności.

- **Potrzeba wsparcia będzie ustalana na jakiś czas czy bezterminowo?**

Decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, wojewódzki zespół ds. niepełnosprawności wyda na okres, na który osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych na podstawie ostatecznego orzeczenia, nie dłużej jednak niż na 7 lat.

- **Czy po uzyskaniu w decyzji liczby punktów uprawniającej do przyznania świadczenia wspierającego, mogę dokonać wyboru i nie występować o to świadczenie?**

Tak, ubieganie się o świadczenie wspierające będzie prawem, a nie obowiązkiem osoby z niepełnosprawnościami.

- **Czy nowe komisje będą miały prawo „przy okazji” uzdrawiać, czyli odbierać lub obniżać posiadane stopnie niepełnosprawności?**

Ustalenie poziomu potrzeby wsparcia nie jest związane z koniecznością uzyskania nowego lub zmiany posiadanego orzeczenia o niepełnosprawności lub jej stopniu. W czasie wykonywania oceny potrzeby poziomu wsparcia nie będzie dokonywana również żadna weryfikacja posiadanego orzeczenia.

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI

Ustalenie poziomu potrzeby wsparcia będzie dokonywane odrębną od orzeczenia decyzją, dla której funkcjonować będzie stosowna procedura zgłaszania zastrzeżeń co do jej wyniku, w tym prawo do jej weryfikacji przez sąd

- **Czy możliwe będzie jednoczesne pobieranie świadczenia wspierającego przez osobę z niepełnosprawnościami oraz świadczenia pielęgnacyjnego przez jej opiekuna?**

Obowiązujące od 1 stycznia 2024 r., regulacje wykluczają prawo opiekuna osoby niepełnosprawnej do pobierania świadczenia opiekuńczego (tj. świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna) w tym samym czasie, gdy osoba z niepełnosprawnościami będzie pobierała własne świadczenie wspierające - celem tych regulacji jest wyeliminowanie kumulacji świadczeń z budżetu państwa przyznawanych z tego samego tytułu, którym jest wsparcie niesamodzielnej osoby z niepełnosprawnością.

Tak więc skorzystanie przez osobę z niepełnosprawnościami z prawa do własnego świadczenia wspierającego będzie wiązało się z tym, że jej opiekun utraci prawo do dotychczas pobieranego świadczenia pielęgnacyjnego.

- **Czy za osobę pobierającą świadczenie wspierające będą opłacane składki zdrowotne? Czy opłacanie składek będzie dotyczyło również jej opiekuna?**

Tak, zarówno za osobę pobierającą świadczenie wspierające, jak i za jej opiekuna, który nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, ze względu na potrzebę udzielenia wsparcia osobie pobierającej świadczenie wspierające, ZUS będzie opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne, od podstawy wysokości pobieranego świadczenia wspierającego. Co istotne, za opiekuna niepozostającego w zatrudnieniu, który wspólnie zamieszkuje i gospodaruje z osobą pobierającą świadczenie wspierające, ZUS będzie opłacał również składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, przez okres sprawowania opieki.

- **Czy przyznanie świadczenia wspierającego jest uzależnione od kryterium dochodowego?**

Przyznanie świadczenia wspierającego jest niezależne od kryterium dochodowego, tzn., że przysługuje bez względu na osiągnięty przez osobę z niepełnosprawnościami oraz członków jej rodziny dochód.

- **Od kiedy mogę starać się o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia, a od kiedy o świadczenie wspierające?**

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI

Wnioski o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia można składać do wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, począwszy od 1 stycznia 2024 r.

Natomiast wniosek o przyznanie świadczenia wspierającego do ZUS będzie można złożyć po uzyskaniu decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia.

Jednak to, kiedy będzie można złożyć wniosek o świadczenie wspierające do ZUS, będzie zależało od przyznanej osobie z niepełnosprawnościami liczby punktów w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia oraz od tego, czy w związku ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnościami jej opiekun pobiera świadczenia opiekuńcze.

Świadczenie wspierające dostępne będzie :

- od 1 stycznia 2024 r. – dla osób z niepełnosprawnościami z najwyższymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. 87-100 pkt
- od 1 stycznia 2025 r. - dla osób z niepełnosprawnościami z kolejnymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. 78-86 pkt
- od 1 stycznia 2026 r. - dla osób z niepełnosprawnościami z pozostałymi poziomami potrzeby wsparcia, tj. 70-77 pkt

Co istotne: osoby z niepełnosprawnościami, które uzyskają w decyzji co najmniej 70 pkt poziomu potrzeby wsparcia, będą mogły uzyskać świadczenie wspierające już od 1 stycznia 2024 r., jeżeli co najmniej w dniu 1 stycznia 2024 r. lub później opiekunom tych osób będzie przysługiwało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna, w związku ze sprawowaniem opieki.

➤ Czy kwota świadczenia wspierającego będzie waloryzowana?

Kwotę świadczenia wspierającego ustala się na podstawie renty socjalnej, która podlega corocznej waloryzacji, co oznacza, że wraz z jej wzrostem, co roku będzie również podwyższane świadczenie wspierające.

➤ Czy świadczenie wspierające można pobierać wraz z rentą socjalną?

Świadczenie wspierające można pobierać wraz z rentą socjalną, jak i każdym innym świadczeniem rentowym bądź emerytalnym, przysługującym osobie z niepełnosprawnościami.

➤ Czy świadczenie wspierające będzie miało wpływ na prawo do świadczenia uzupełniającego (500 plus dla osób niesamodzielnych) i czy można będzie łączyć pobieranie obu świadczeń?

Nowe świadczenie wspierające przyznane osobie z niepełnosprawności nie będzie wpływało na przysługujące tej osobie prawo do świadczenia uzupełniającego i będzie można łączyć pobieranie obu tych świadczeń, o ile taka osoba będzie do nich uprawniona.

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI

- **Czy jeśli w rodzinie są dwie lub więcej osób z niepełnosprawnościami uprawnione do świadczenia wspierającego, to czy każda z nich może je pobierać?**

Świadczenie wspierające może pobierać każda uprawniona do niego osoba z niepełnosprawnościami, niezależnie od pobierania go przez innych członków rodziny.

- **Jeżeli nie skorzystam z prawa do świadczenia wspierającego, czy mój opiekun będzie mógł nadal tj. po 1 stycznia 2024 r. pobierać świadczenie pielęgnacyjne, które nabył wcześniej na starych zasadach?**

W przypadku gdy, osoba z niepełnosprawnościami nie skorzysta z prawa do własnego świadczenia wspierającego, to jej opiekun otrzymujący dotychczas świadczenie pielęgnacyjne, które nabył przed 1 stycznia 2024 r., zachowa prawa nabyte do otrzymywanego świadczenia pielęgnacyjnego, tj. będzie mógł je dalej pobierać, na „starych” warunkach, obowiązujących do 31 grudnia 2023 r., do końca okresu, na który świadczenie zostało mu przyznane, a także kontynuować pobieranie tego świadczenia w przypadku uzyskania przez osobę niepełnosprawną kolejnego orzeczenia, o ile te warunki w dalszym ciągu będą spełnione do jego pobierania.

- **Jaki urząd/organ rozpatruje wnioski i przyznaje świadczenie wspierające?**

Wnioski o świadczenie wspierające złożone w formie elektronicznej rozpatruje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który ustala do niego prawo i wypłaca przyznane świadczenie.

Postępowanie w sprawie świadczenia wspierającego ZUS prowadzi w formie elektronicznej. Wszystkie informacje na temat wniosku i jego obsługi osoba ubiegająca się znajdzie na PUE ZUS.

Jeśli świadczenie wspierające zostanie przyznane, to osoba uprawniona otrzyma informację o przyznaniu świadczenia, która będzie znajdować się w skrzynce odbiorczej na profilu na PUE ZUS. Również wtedy, gdy wniosek zostanie złożony przez bankowość elektroniczną lub portal Emp@tia.

Jeśli świadczenie nie będzie przysługiwać, to ZUS wyda decyzję odmowną. Decyzję odmowną w takim przypadku dana osoba otrzyma elektronicznie na PUE ZUS. Od decyzji ZUS przysługuje odwołanie do Prezesa ZUS, a następnie skarga do sądu administracyjnego.

- **Czy do wniosku o świadczenie wspierające trzeba załączyć decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia?**

Do wniosku o świadczenie wspierające nie trzeba załączać decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, wydanej przez wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności. Wszystkie dane, które się w niej znajdują, ZUS samodzielnie pozyska z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzeczeń o Niepełnosprawności (EKSMOoN).

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI

➤ **Czy komornik może zająć świadczenie wspierające?**

Świadczenie wspierające nie podlega egzekucji. Komornik nie może więc zająć tych środków pieniężnych.

➤ **Czy za osobę pobierającą świadczenie wspierające będą opłacane składki zdrowotne? Czy opłacanie składek będzie dotyczyło również jej opiekuna?**

Tak, zarówno za osobę pobierającą świadczenie wspierające, jak i za jej opiekuna, który nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, ze względu na potrzebę udzielenia wsparcia osobie pobierającej świadczenie wspierające, ZUS będzie opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne, od podstawy wysokości pobieranego świadczenia wspierającego. Co istotne, za opiekuna niepozostającego w zatrudnieniu, który wspólnie zamieszkuje i gospodaruje z osobą pobierającą świadczenie wspierające, ZUS będzie opłacał również składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, przez okres sprawowania opieki.

➤ **Mój syn z niepełnosprawnością intelektualną nie mówi i nie jest świadomy grożących mu niebezpieczeństw. Czytając listę czynności i zadań, jakie będą brane pod uwagę podczas oceny obawiam się, że moje dziecko zostanie w tej ocenie pokrzywdzone, bo przecież ma ręce i nogi?**

Nie, nie zostanie pokrzywdzone, ponieważ przy ocenie zdolności do samodzielnego wykonania czynności lub zadania uwzględniana będzie nie tylko fizyczna możliwość wykonania przez osobę czynności lub zadania, ale również zdolność tej osoby do podejmowania decyzji i świadomość skutków swoich działań. Dlatego wsparcia będzie wymagała osoba, która nie rozumie konieczności lub następstw wykonywania określonej czynności lub zadania, związanego z codziennym funkcjonowaniem - np. fizycznie jest w stanie odkręcić wodę w kranie, ale może nie wiedzieć po co to robi, nie wie jak ustawić właściwy poziom temperatury, ilość lejącej się wody oraz może nie wiedzieć, że skrajnie gorąca woda może ją oparzyć a zatkany odpływ czy rozlewanie wody prysznicem może skutkować zalaniem mieszkania. W ocenie każdy elementów, od samego wykonania po wiedzę o potrzebie i skutkach jego wykonania bądź nie, warunkujący uznanie czynności lub zadania jako wykonane będzie brany pod uwagę. Dodatkowo należy wskazać, że określenie niezbędnego wsparcia dotyczy również oceny czy osoba, która wykonuje czynność lub zadanie robi to z dezorientacją lub w ogóle podejmuje inicjatywy w kierunku jego wykonania.

➤ **Mam obecnie przyznane świadczenie pielęgnacyjne z tytułu opieki nad niepełnosprawnym synem w wieku 15 lat – świadczenie to mam przyznane do 30 kwietnia 2024 r., tj. do końca miesiąca w którym kończy się ważność orzeczenia o niepełnosprawności syna wydane do ukończenia przez syna 16 r. życia. Czy po uzyskaniu przez syna w 2024 r. kolejnego orzeczenia – tym razem już o znacznym stopniu niepełnosprawności z racji ukończenia przez syna 16 r. życia – od maja 2024 r. będą mogła otrzymywać już tylko nowe świadczenie pielęgnacyjne przysługujące tylko do ukończenia przez syna 18 r. życia, czy też będę mogła**

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI

pozostać na świadczeniu pielęgnacyjnym na dotychczasowych zasadach, tj. bez ograniczenia wieku dziecka?

W opisanym przypadku, zgodnie z zawartymi w art. 63 ustawy o świadczeniu wspierającym przepisami przejściowymi przewidującymi pełną ochronę praw nabytych, do Pani będzie należeć wybór, czy po uzyskaniu przez syna orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności zechce Pani pozostać na świadczeniu pielęgnacyjnym na dotychczasowych zasadach, tj. w szczególności bez ograniczenia wiekiem dziecka ale z dotychczasowym warunkiem braku aktywności zawodowej, czy też złoży Pani wniosek o nowe świadczenie pielęgnacyjne, które zostanie przyznane do ukończenia przez dziecko z niepełnosprawnością 18 r. życia i z możliwością dowolnej aktywności zawodowej.

Pamiętać jednak należy, że Pani syn, od ukończenia 18 r. życia, po uzyskaniu decyzji o poziomie potrzeby wsparcia na odpowiednim poziomie co najmniej 70 pkt, będzie mógł – jeśli taka będzie jego wola - ubiegać się w ZUS o swoje świadczenie wspierające, którego pobieranie będzie wykluczać pobieranie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego.